

CENTAR ZA OBRAZOVANJE
I PODUZETNIŠTVO

Program osposobljavanja za obavljanje poslova negovatelja/ice starih i nemoćnih osoba

Program osposobljavanja za obavljanje poslova negovatelja/ice			
RB.	REZULTAT (biti sposoban...)	VJEŠTINE	ZNANJE
1.	prepoznati znakove starosti i starenja i razumjeti najvažnije promjene organizma u procesu starenja	upoznati starost i starenje i razviti vještinu komunikacije sa starim, nemoćnim i bolesnim osobama	građa i funkcija čovjekovog tijela kao cjeline; osnove građe i funkcije čovjekovog tijela i životnih funkcija za vrijeme bolesti; zdravlje, bolest i uzroci; zarazne bolesti, mikroorganizmi-pojam
2.	prepoznati osnovne potrebe korisnika i najčešće promjene u organizmu u procesu starenja; najčešće bolesti starijih ljudi	pružiti emocionalnu podršku starijoj i nemoćnoj osobi; primijeniti osnovne elemente komunikacije (slušanje, brižnost)	osnovne ljudske potrebe - potrebe starijih, nemoćnih i bolesnih osoba; promjene u procesu starenja
3.	komunicirati i pristupiti korisnicima koji imaju posebne potrebe i/ili teškoće u komunikaciji	primijeniti vještinu kulturne komunikacije; razviti humani odnos prema bolesnicima/štićenicima	prepreke u komunikaciji; prepoznati neverbalne poruke u komunikaciji
4.	prepoznati aspekte starenja	pravilno pristupiti starijoj i nemoćnoj osobi kod koje se prepoznaju različiti aspekti starenja	osnovni aspekti starenja (fizički, psihički, pamćenje i zaboravljanje, emocionalni problemi i slično)

5.	znati postupati sa starijim ljudima i sa zaraženim bolesnikom	prepoznati rizik za pad i komplikacije, suzbijati i sprječavati infekcije	najčešće bolesti starijih ljudi i osnove zaraznih bolesti; zadaće negovatelja u radu s izlučevinama bolesnika/štićenika (iskašljaj, povraćeni sadržaj, mokraća, stolica); upotreba pljuvačnice, bubrežaste zdjelice, posude za nuždu
6.	razviti pozitivne stavove u odnosu na zdravlje, nemoć i bolest	primijeniti mjere za očuvanje zdravlja i prevencije bolesti	faktori koji utiču na zdravlje i pojavu bolesti i/ili nemoći
7.	higijenski održavati bolesničku sobu (okolinu bolesnika, krevet, noćni ormarić, sto za serviranje hrane); osigurati zdravu mikroklimu i okolinu korisnika	primijeniti postupke higijenskog održavanja prostora i osiguranja odgovarajućih mikroklimatskih uslova	izgled i mikroklima; načini osiguranja mikroklimatskih uslova u bolesničkoj sobi i okolini bolesnika/štićenika te razumjeti važnost higijenskog održavanja prostora
8.	sprječiti pojavu infekcija i prepoznati osnovne simptome infekcija; prema uputstvu zdravstvenih radnika brinuti za bolesnike u izolaciji	učestvovati u sprječavanju infekcije i provođenju izolacije bolesnika pod nadzorom zdravstvenih radnika; dezinfikovati pribor za njegu i okoline bolesnika/štićenika (mehanički i kemijski)	pojam infekcije; intrahospitalne infekcije; mjere sprječavanja; mehanička i hemijska dezinfekcija i sredstva za dezinfekciju
9.	namjestiti i presvući korisnikov krevet	pravilno namjestiti i presvući krevet	standardni i specijalni krevet; vrste bolesničkog veša; postupak s čistim i nečistim vešom; razvrstavanje veša, transportna kolica, vreće i postupak sa inficiranim vešom (oznake); pravila namještanja i presvlačenja kreveta s bolesnikom, inkontinentnim bolesnikom/štićenikom

10.	pomagati korisniku pri kretanju ili kretanju uz pomoć pomagala (hodalice, štapovi, štake, sobna kolica, nosila), namještanju u krevetu, promijeniti položaj, prenositi prema procjeni medicinske sestre, sprječavati komplikacije; pomoći pri ustajanju, iskašljavanju, vježbanju	pridržavati korisnika pri hodu ili mu dodavati pomagala; pomagati pri korištenju pomagala i invalidskih kolica; pomoći pri promjeni položaja i sprječavanju komplikacija od dugotrajnog ležanja	osnove kretanja starijih i nemoćnih osoba; načini osiguravanja udobnosti položaja; lična pomagala za kretanje; osnove komplikacija dugotrajnog ležanja; antidekubitalna sredstva i pomagala
11.	održavati ličnu higijenu tijela bolesnika/štićenika ili pomagati u održavanju lične higijene; provoditi depedikulaciju	pomagati u održavanju lične higijene (umivanje, pranje, kupanje, pranje kose, zuba, genitalija, pranje ruku prije i poslije obroka i nakon obavljene nužde); pripremati i odlagati pribor za ličnu higijenu, učestvovati u održavanju lične higijene nepokretnih i inkontinentnih bolesnika prema procjeni i nalogu medicinske sestre: higijena zuba i umjetnog zubala; pomoći sestri u njezi nepokretnih korisnika	važnost održavanja lične higijene bolesnika/štićenika; osnove o sredstvima za umivanje, pranje, kupanje i njegu; znati pravila sigurnosti pri umivanju, kupanju, pranju i depedikulaciji
12.	pomagati korisniku pri odijevanju i razodijevanju; odijevati ga	pomoći korisniku pri odijevanju, razodijevanju, obuvanju i skidanju odjeće i obuće	pravila odijevanja i obuvanja

13.	pripremati korisnika za hranjenje i hraniti ga ako nema smetnje gutanja, žvakanja ili disanja	pomagati pri smanjenoj mogućnosti hranjenja, hraniti nepokretne bolesnike/štićenike; pomagati pri uzimanju tekućine	osnove prehrane starijih, bolesnih, pokretnih i nepokretnih korisnika; dnevne potrebe organizma za hranom i tekućinom
14.	voditi korisnike (prema potrebi na toalet), nepokretnima dati posude za nuždu, mijenjati pelene i slično	čistiti i održavati posude za nuždu ili sanikolica, mijenjati pelene, dezinfikovati prostor; pravilno održavati ličnu higijenu korisnika	osnove o izlučivanju stolice, urina i drugih izlučevina iz organizma-eliminacija
15.	pratiti i prevoziti bolesnika na dijagnostičke pretrage i prenositi materijal u laboratorij	čistiti i održavati posude za nuždu ili sanikolica, mijenjati pelene, dezinficirati prostor; pravilno održavati ličnu higijenu korisnika	način postupanja i čuvanja materijala za pretrage;
16.	učestvovati u presvlačenju, uređivanju i oblačenju umrlog; primjereno i etično postupati s umrlim	pomagati u poslovima pranja, uređivanja i oblačenja umrle osobe; obavljati pomoćne poslove kod postupka s umrlom osobom i transportom; obavljati postupak sa stvarima umrle osobe i organizovati transport	proces umiranja i osnovni postupci s umrlom osobom
17.	pružiti prvu pomoć	razviti vještine pružanja prve pomoći	osnovna znanja pri pružanju prve pomoći, sadržaj ormarića ili kutije prve pomoći

18.	razviti sposobnost razumijevanja zahtjeva i radnih naloga koje postavlja zdravstveno/medicinsko osoblje	razviti kulturno-higijenske navike, savjesnost, urednost	razlike između poslova pomoćnog osoblja i kompetencija profesionalaca
19.	provoditi mjere zaštite na radu i odabrati odgovarajuću zaštitnu odjeću te alat i pribor	provoditi mjere zaštite na radu i odabrati odgovarajuću zaštitnu odjeću te alat i pribor	mjere zaštite na radu; rad na siguran način; izbor zaštitne odjeće i obuće te odgovarajućih zaštitnih sredstava
20.	raditi na primjeren način u zdravstvenoj ili socijalnoj ustanovi; primijeniti poslovni bonton; uvažavati osnovna prava čovjeka	raditi na primjeren i kulturnan način s bolesnikom/štićenikom; lična higijena i izgled njegovatelja/ice; nošenje zaštitne odjeće i pravilna upotreba, čuvanje tajne, ponašanje za vrijeme obavljanja dužnosti	vrste zdravstvenih i socijalnih ustanova; osnove organizaciji i djelokrugu rada, kućni red i specifičnostima ustanova; definicija etike i obaveza čuvanja tajne

CENTAR ZA OBRAZOVANJE
I PODUZETNIŠTVO

NAZIV PROGRAMA

PROGRAM OSPOSOBLJAVANJA ZA OBAVLJANJE POSLOVA NJEGOVATELJA/ICE STARIH I NEMOĆNIH LICA

1. ZNANJA, VJEŠTINE I SPOSOBNOSTI KOJI SE STIČU

2. NASTAVNI SADRŽAJI

Osnove gerontologije, anatomije i fiziologije (predavanja: 30 časova)

Nastavna cjelina	Nastavni sadržaj	
Zdravlje i bolest	Definicija zdravlja i bolesti /SZO/. Osnovni pojmovi i podjela medicine. Definicija njege bolesnika i razlika njege od zdravstvene njege.	P 4
Starost	Definicija gerontologije i starosti /SZO/. Podjela starosti: hronološka i biološka starost. Znakovi starosti i starenja (fizički, psihički, pamćenje i zaboravljanje, emocionalni problemi i slično).	P 4
Osnove anatomije i fiziologije organskih sistema	Imenovati organe, organske sisteme i njihove dijelove. Definisati građu i funkciju čovjekovog tijela kao cjeline i opisati odvijanje životnih funkcija organskih sistema za vrijeme bolesti. Osnove anatomije i fiziologije srčano-žilnog, dišnog, probavnog, endokrinog, mokraćnog, lokomotornog sustava i čula. Osnove anatomije i fiziologije krvi i krvnih organa.	P 12
Fiziološke i patofiziološke promjene u starosti	Fiziološke promjene na organskim sistemima kodstarijih osoba (promjene na srčanom i krvožilnom sistemu, disajnom sistemu, probavnom sustavu, mokraćnom sistemu i polnim organima, endokrinom sistemu). Razlikovanje fizioloških promjena od patoloških. Najčešće promjene i bolesti starijih ljudi. Osnove zaraznih bolesti.	P 10

Njega starijih i nemoćnih te bolesnih osoba (105 časova predavanja, 59 časova vježbi, 80 časova praktične nastave-ukupno 244 časova)

Nastavna cjelina	Nastavni sadržaj	
Uvod u zanimanje	Zanimanje njegovatelj/ica starijih i nemoćnih lica. Djelokrug rada njegovatelja/ice starijih, nemoćnih i bolesnih osoba. Zdravstveni i socijalni radnici u liječenju i brizi o starijim osobama. Saradnja sa zdravstvenim i socijalnim radnicima. Zdravstvene i socijalne ustanove te kućna njega. Organizacija rada u zdravstvenim i socijalnim ustanovama za starije osobe. Kućni red. Prostorije u ustanovi.	P 4 PN 2
Zdrava srednina i mikroklima	Postupci osiguranja zdrave mikroklimе (zidovi, podovi, osvjetljenje, temperatura i svježina zraka, prozračivanje sobe/prostora u kojem boravi starija osoba). Estetsko uređenje i higijensko održavanje okruženja starije osobe.	P 4 PN 4
Infekcija	Pojam infekcije (definicija i uslovi potrebni za nastanak). Intrahospitalne infekcije (definicija, mjere sprečavanja te sudjelovanje u sprečavanju njihova nastanka).	P 4
Borba protiv infekcije	Definicija pojmova dezinfekcije. Metode i primjena dezinfekcije (mehanička, hemijska, termička). Izolacija, mjere izolacije. Osnovni pojmovi antiseptike, asepse i sterilizacije.	P 5 VJ 4 PN 8
Bolesnički krevet	Vrste bolesničkih kreveta. Izgled, dijelovi. Posteljina i postupak sa njom. Namještanje i presvlačenje kreveta bez lica u njemu i sa njim. Promjena položaja korisniku u krevetu.	P 2 VJ 10 PN 8

Zauzimanje povoljnog položaja tijela	Aktivni, pasivni i prisilni položaj u krevetu. Promjena položaja u krevetu. Osiguravanje udobnosti položaja. Pomoć pri ustajanju i lijeganju/sjedenju, korištenju stepenica, ulasku i izlasku iz kade, ličnog vozila i sl.	P 3 VJ 4 PN 4
Korištenje pomagala	Lična pomagala pri hodanju i kretanju (štap, štaka, štapovi, sobna kolica, hodalica, invalidska kolica, nosila), namještanje u bolesničkom krevetu. Pomagala u održavanju lične higijene-držači u kupaonici i nužniku, sanitarna kolica i noćna posuda. Pomagala pri mijenjanju položaja u krevetu – trapez, ljestve, uzde.	P 5 PN 4
Fiziološke promjene na koži starije osobe	Koža i sluznica. Fiziološka atrofija kože. Smetnje u pigmentaciji. Pruritus senilis. Verrucae seniles. Promjene obraslosti kože dlakama i kosom. Promjene na noktima.	P 3
Osobna higijena	Osobna higijena (umivanje, pranje, kupanje, pranje kose, zubi, genitalija). Pranje ruku. Obavljanje nužde. Priprema, odlaganje, higijensko održavanje i dezinfekcija pribora za osobnu higijenu. Provedba i održavanje osobne higijene nepokretnih i inkontinentnih bolesnika. Pranje kose, depedikulacija. Suradnja i nalog medicinske sestre.	P 8 VJ 22 PN 8
Zaštita kože i sluznica kod starije osobe	Postupak tuširanja starije i nemoćne osobe. Kupanje u kadi starije i nemoćne osobe. Njega kose i brade. Brijanje brade i brkova. Njega noktiju. Higijena zuba i umjetnog zubala. Sredstva za masažu i postupak masaže leđa i gluteusa. Umivanje i pranje ruku, zubi i genitalija nepokretnoj osobi. Pomoć pri kupanju teže pokretne osobe u krevetu. Toaleta perianalnog područja. Dekubitus - osnovne informacije.	P 9 PN 8

Odijevanje i razodijevanje	Odjeća i obuća. Higijena odjeće i obuće. Postupci pri odijevanju i razodijevanju. Higijena obuće. Postupci kod obuvanja i skidanja obuće. Suradnja i nalog medicinske sestre.	P 3 VJ 4 PN 3
Osnovna načela zdrave prehrane	Osnovni sastojci prehrane (ugljikohidrati, bjelančevine, masti, minerali, vitamini) i njihova funkcija u organizmu. Piramida zdrave prehrane. Prehrambena pravila za starije osobe. Pravilna priprema hrane.	P 5
Unos hrane	Dnevne potrebe organizma za hranom. Raspored obroka. Estetsko serviranje obroka. Pomoć pri hranjenju bolesnika koji nema smetnje gutanja i žvakanja. Saradnja i nalog medicinske sestre.	P 2 PN 3
Unos tekućine	Definicija pojmova hidracije i dehidracije te prepoznavanje znakova dehidracije. Dnevne potrebe organizma za tekućinom. Pomoć pri uzimanju tekućine na usta. Saradnja i nalog medicinske sestre.	P 5 PN 2
Osnovna načela korištenja lijekova	Osnovne informacije o oblicima lijekova, uzimanju lijekova na usta i moguće nuspojave. Saradnja i nalog medicinske sestre ili doktora	P 3
Osnovni pokazatelji zdravlja i bolesti u starijih i nemoćnih osoba	Načini prepoznavanja promjena na koži i sluznicama. Definisanje stanja svijesti te prepoznavanje poremećaja svijesti. Osnovne informacije o krvnom pritisku i pulsua te mjerenju krvnog pritiska i pulsa. Osnovne informacije o tjelesnoj temperaturi i mjerenju temperature tijela. Prepoznavanje opšteg pogoršanja stanja starije i nemoćne osobe (brzo izvještavanje nadležna stručna lica). Umirući i uočavanje karakterističnih promjena.	P 8 VJ 9 PN 5

	Sigurni znakovi smrti. Postupak s umrlom osobom i transport, postupak sa stvarima umrle osobe.	
Izlučivanje - eliminacija otpadnih tvari	Upotreba nužnika. Upotreba noćne posude, sani-kolica. Pranje i dezinfekcija. Zatvor stolice i proljev. Povraćanje i osnovni postupak pomoći kod povraćanja. Pravilno održavanje lične higijene bolesnika/štićenika.	P 4 PN 4
Inkontinencija mokraće i stolice	Inkontinencija mokraće (urina). Inkontinencija stolice. Postupak zamjene pelene i uloška. Krevet inkontinentne osobe. Presvlačenje kreveta i dezinfekcija.	P 2 VJ 6 PN 4
Poteškoće u prehrani starijih i nemoćnih osoba	Žvakanje hrane, oštećeno zubalo, bezubost - rješavanje poteškoća. Nepravilan unos hrane i tekućine-rješavanje poteškoća (izvještavanje nadležne stručne osobe). Indeks tjelesne mase i obim struka, visina i tjelesna težina. Debljina i pothranjenost starijih osoba.	P 5 PN 4
Osiguravanje sigurnog okruženja	Sprečavanje padova. Siguran i prilagođen namještaj. Klizavost podova. Signalni uređaji za komunikaciju. Izlaganje lošim vremenskim uslovima i štetnim vanjskim uticajima (vlaga, studen, propuh, buka, nagle vremenske promjene, onečišćen zrak, prometne gužve) te izbjegavanje njihova štetnog uticaja na stariju osobu.	P 3 PN 2
Osnovne ljudske potrebe	Definicija i podjela potreba - osnovne, primarne, fiziološke i psihičke. Osnovno o teoriji potreba (Maslow, Glaserr).	P 2
Komunikacija među ljudima, starijim i	Osnovni pojmovi u komunikaciji među ljudima. Prepreke u komunikaciji; verbalna i neverbalna komunikacija. Značaj prepoznavanja neverbalnih poruka i znakova.	P 5 PN 4

nemoćnim osobama i s bolesnicima /štićenicima	Senzorno-percepcijski poremećaji u starijih osoba – vid, sluh, njuh, opip (osnove). Komunikacija sa starijim osobama koje imaju oslabljeni vid i sluh (pravilna komunikacija), hipohondrija, anksioznost, fobija, opsesija (definicija i prepoznavanje). Definicije, osnovni pokazatelji i prepoznavanje konfuznih stanja, depresije, demencije, Alzheimerove bolesti. Komunikacija s bolesnicima/štićenicima i zdravstvenim/socijalnim radnicima.	
Primjena komunikacije u sprječavanju fizičke dekompenzacije	Fizičke promjene: izostanak higijene, nepravilna prehrana, nezdrave navike, zanemarivanje kontrolnih pregleda i pretraga, neredovito uzimanje lijekova, tjelesna hipoaktivnost i neaktivnost, neprovođenje ili izbjegavanje radne terapije.	P 1
Primjena komunikacije u sprečavanju psihičke dekompenzacije	Osnovne promjene umnih sposobnosti: inteligencija, pamćenje, učenje; nagle promjene u načinu življenja, stresni nadražaji i situacije, slaba komunikacija s okolinom, izolovanost, udovištvo, napuštenost, promjena imidža, gubitak samopoštovanja i samopouzdanja.	P 1
Primjena komunikacije u sprječavanju socijalne izolacije	Faktori koji pogoduju pojavi socijalne izolacije, ekonomska nesigurnost, ovisnost o tuđoj pomoći, promjene u socijalnim ulogama i odnosima.	P 1
Frustracije i odbrambene reakcije	Odbrambene reakcije na frustracije (osnovno o agresiji, regresiji, represiji, povlačenju, maštanju, kompenzaciji, sublimaciji, identifikaciji, racionalizaciji, projekciji).	P 1
Aspekti starenja	Umne sposobnosti starijih osoba: inteligencija, pamćenje, učenje, rješavanje problema, donošenje odluka. Psihološke promjene vezane uz percepciju, menopauzu i andropauzu; odlazak u penziju. Stres u starijem dobu; emocionalni problemi: napuštenost, izolovanosti, osamljenost. Hronična zavisnost kod starijih osoba: alkoholizam, pušenje, nezdrave navike (pristup starijim osobama).	P 2
Etika	Definicija etike (i primjena u praksi). Poslovni bonton u komunikaciji sa starijim i nemoćnim osobama te članovima njihovih porodica, kultura ophođenja s drugom osobom i sa zdravstvenim radnicima. Obaveza čuvanje tajne (i primjena u praksi).	P 3 PN 3

Geroprofilaksa	Definicija pojma geroprofilakse. Primarna i sekundarna prevencija geroprofilakse. Fizička, psihička i socijalna dekompenzacija u starijih osoba.	P 2
-----------------------	--	------------

Zaštita na radu i prva pomoć (10 časova predavanja, 16 časova vježbi)

Zaštita na radu	Mjere zaštite na radu. Pravilnici o zaštiti na radu i protivpožarnoj zaštiti. Opasnosti od električnog udara, otrovnih materiji, zračenja, medicinskih preparata i oprema, požara, nepovoljnih mikroklimatskih uslova.	P 3
Mjere lične zaštite i zaštite starijih i nemoćnih	Zaštitna odjeća (primjena u praksi). Sredstva lične zaštite – maska, rukavice, pregača. Pravilno pranje ruku. Tjelesni naponi pri radu. Mjere i načini zaštite starijih i nemoćnih osoba.	P 2 VJ 5
Sprječavanje nesreća i postupci prve pomoći	Osnovni postupci prve pomoći - bočni položaj, Heimlochov zahvat, tehnika oživljavanja - vještačko disanje (usta-nos, usta-usta) i vanjska masaža srca, uganuća i prijelomi, zaustavljanje krvarenja, opekotine i smrzotine, strujni udar, šok. Sadržaj ormarića i kutije prve pomoći. Službe i ustanove za pružanje pomoći starijim osobama.	P 5 VJ 11

Praktična nastava i praktičan rad u zdravstvenoj i socijalnoj ustanovi (200 časova: od toga 100 časova u zdravstvenoj i 100 časova u socijalnoj ustanovi)

Nastavna cjelina	Nastavni sadržaji	
Njegovatelj/ica starijih i nemoćnih osoba	Prepoznati djelokrug rada svog zanimanja. Promovisati kvalitetniji i humaniji život starijih osoba.	PN 4
Starenje i bolest	Prepoznati fizičke promjene na organskim sistemima u starijoj dobi. Razlikovati fiziološke od patoloških dešavanja na organskim sistemima u starijoj dobi. Prepoznati pogoršanja i pozvati pomoć.	PN 4
Ustanove za brigu o starijim i nemoćnim osobama i organizacija rada	Vrste zdravstvenih i socijalnih ustanova; osnove o organizaciji i djelokrugu rada, kućni red i specifičnostima ustanova; definicija etike i obaveza čuvanja tajne.	PN 4
Zaštita i sigurnost na radu	Provoditi mjere zaštite na radu. Provoditi rad na siguran način. Provoditi mjere lične zaštite i zaštite starijih i nemoćnih osoba. Provoditi mjere sprječavanja infekcija. Učestvovati u sprječavanju intrahospitalnih infekcija.	PN 10
Osiguranje zdravog i sigurnog okruženja	Estetski urediti i higijenski održavati okruženje starije osobe. Osigurati mikroklimatske uslove u prostoriji za boravak starije i nemoćne osobe. Primijeniti metode dezinfekcije.	PN 5
Vanjski izgled - posmatranje, uočavanje promjena i izvještavanje mjerodavnih lica	Posmatrati vanjski izgled starijih i nemoćnih osoba. Uočiti promjene na koži i sluznicama. Uočiti promjene u pokretljivosti starije i nemoćne osobe i o tome obavijestiti mjerodavne stručna lica. Prepoznati dekubitalne promjene. Obveza obavještavanja mjerodavnih stručnih zdravstvenih lica/medicinska sestra.	PN 5

Pokazatelji bolesti u starijih i nemoćnih osoba	Uočiti poremećaj svijesti i o tome obavijestiti nadležna stručna lica. Izmjeriti temperaturu, puls i krvni pritisak, uočiti odstupanja od fizioloških vrijednosti i o tome obavijestiti nadležna stručna lica.	PN 5
Pomoć pri kretanju	Prepoznati smanjenu ili onemogućenu pokretljivost. Pružiti pomoć pri ustajanju iz kreveta, lijeganju, promjeni položaja. Pružiti pomoć pri izlasku iz kade, ličnog vozila. Pružiti pomoć pri kretanju uz pomagala.	PN 20
Bolesnički krevet	Namjestiti krevet i presvući veš pokretnim i nepokretnim starijim i nemoćnim osobama. Osigurati povoljan položaj i udobnost u krevetu. Namještanje kreveta, presvlačenje veša inkontinentnim starijim i nemoćnim osobama.	PN 30
Sprječavanje padova i ozljeđivanja	Primijeniti mjere prevencije pada i povreda starije i nemoćne osobe. Osigurati pomoć i pomagala pri kretanju. Osigurati zaštitne ograde na krevetu dezorijentisanim osobama i osobama poremećene svijesti. Primijeniti mjere za sigurnost starije i nemoćne osobe u njezinoj okolini (ukloniti višak namještaja i slično).	PN 6
Prva pomoć	Primijeniti osnovne postupke prve pomoći u slučaju ugroženosti života starije i nemoćne osobe (bočni položaj, vještačkodisanje, masaža srca, zaustavljanje krvarenja, uganuća, prijelomi, strujni udar, opekotine, smrzotine, šok, Heimlochov zahvat) i obavijestiti službu za hitnu medicinsku pomoć.	PN 6

Lična higijena starijih i nemoćnih osoba	Razvijati higijenske navike (čistoća tijela, ruku, kose, zuba, proteze, odjeće, obuće). Pružiti pomoć pri obavljanju lične higijene (umivanje, kupanje u kadi, tuširanje, njega kose, noktiju, brijanje). Pratiti redovnost obavljanja lične higijene. Umivati i prati ruke nepokretnoj osobi. Obavljati toaletu perianalnog područja. Primijeniti mjere zaštite kože i sluznica. Pomoći pri oblačenju, presvlačenju, obuvanju i izuvanju starije i nemoćne osobe. Kupati teže pokretnu/nepokretnu osobu pod nadzorom stručnog lica.	PN 40
Unos hrane i tekućine	Prepoznati probleme u prehrani starije i nemoćne osobe. Servirati obrok. Pripremiti starije i nemoćne osobe za hranjenje. Usitniti hranu kod problema sa žvakanjem hrane. Osigurati tekuću i kašastu hranu kod problema gutanja. Pomoći pri hranjenju i uzimanju tekućine. Hraniti osobe koje nisu u mogućnosti jesti same. Osigurati dovoljan unos tekućine ako nije kontraindikovano. Prepoznati znakove dehidracije. Uočiti debljinu ili neuhranjenost i obavijestiti nadležne osobe o tome. Pratiti redovnost uzimanja obroka i tekućine. Uočiti promjene i o tome obavijestiti nadležna stručna lica.	PN 8
Eliminacija - izlučivanje otpadnih tvari	Pomagati starijim i nemoćnim osobama pri eliminaciji otpadnih tvari. Dati noćnu posudu ili sanitarna kolica. Pratiti izgled i učestalost stolice i mokraće. Prepoznati inkontinenciju, retenciju, opstipaciju, proljev, patološke primjese i o tome obavijestiti nadležnu stručnu osobu. Promijeniti pelenu ili uložak kod inkontinencije.	PN 15

Geroprofilaksa	Podsticati i na pozitivno zdravstveno ponašanje. Uočiti nezdravstvena ponašanja starijih i bolesnih osoba. Uočiti pojavu fizičkih i psihičkih promjena i obavijestiti nadležne stručne osobe. Provoditi radnu terapiju, rekreaciju.	PN 5
Animacija korisnika	Podsticati na razne oblike razonode, hobije, kulturne, društvene i vjerske aktivnosti.	PN 4
Lijekovi i pretrage	Nadzirati uzimanje lijekova na usta. Podsjećati na redovne kontrole kod doktora. Obavještavati zdravstveno osoblje.	PN 3
Promjene kod starijih, nemoćnih i bolesnih osoba	Prepoznati smanjenu sposobnost reakcije, pamćenja, koncentracije, emocionalne nestabilnosti, prosuđivanja i izražavanja. Prepoznati gubitak pamćenja. Uočiti poremećaje psihičkog zdravlja i obavijestiti nadležna stručna lica.	PN 7
Komunikacija	Usvojiti pravila dobre i uspješne komunikacije. Prepoznati prepreke u komunikaciji. Prepoznati poruke neverbalne komunikacije. Aktivno slušati stariju i nemoćnu osobu.	PN 7
Njega umirućeg bolesnika i postupak sa umrlim	Osigurati uslove za dostojanstveno umiranje uz nadzor stručne osobe. Osigurati prisutnost bliskih osoba. Provesti njegu umirućeg i postupak nakon smrti uz nadzor stručne osobe.	PN 6
Etika i moral	Poštovati starije i nemoćne osobe. Podsticati dobre međuljudske odnose. Čuvati profesionalnu tajnu. Razvijati empatiju. Pružati emocionalnu podršku staroj i nemoćnoj osobi.	PN 6

3. OBLIK IZVOĐENJA PROGRAMA

Program osposobljavanja u trajanju od 500 časova realizovaće se redovnom ili konsultativnom nastavom. Rad polaznika na praktičnoj nastavi nadziraće mentor, diplomirana medicinska sestra sa položenim stručnim ispitom, dopunskim pedagoško-psihološkim i didaktičko-metodičkim obrazovanjem i najmanje tri godine radnog iskustva u zdravstvenoj, odnosno socijalnoj ustanovi ili srednjoj školi medicinske struke. Prednost pri izboru mentora ima osoba s položenim andragoškim obrazovanjem.

4. TRAJANJE PROGRAMA I NAČIN PROVJERE

Teorijski dio programa u trajanju od 145 časova izvodi se u učionici ustanove, vježbe se izvode 75 časova u specijalizovanoj učionici opremljenoj za vježbe i praktični dio programa u trajanju od 280 časova koji se izvodi u zdravstvenoj ili socijalnoj ustanovi s kojom ustanova ima sklopljen ugovor o saradnji.

Redni broj	Nastavni predmet	Broj sati			
		P	VJ	PN	UKUPNO
1.	Osnove gerontologije, anatomije i fiziologije	30	30		
2.	Njega starijih, nemoćnih i bolesnih osoba	105	59	80	244
3.	Zaštita na radu i prva pomoć	10	16		26
4.	Praktična nastava i praktičan rad u zdravstvenoj i/ili socijalnoj ustanovi		200		200
	UKUPNO	145	75	280	500

P= predavanja (u učionici ustanove)

VJ= vježbe (specijalizovana učionica za izvođenje vježbi)

PN=praktična nastava (u zdravstvenoj i socijalnoj ustanovi)

Ispit provjere znanja obuhvata:

- provjeru sadržaja potrebnih za samostalno obavljanje poslova njegovatelja/ice
- provjeru praktičnih vještina.

1. Stručni sadržaj:

- organizacija rada u zdravstvenim i socijalnim ustanovama
- osnovna prava čovjeka/bolesnika
- djelokrug rada njegovatelja/ice
- osnove komunikacije (oslovljavanje, ponašanje, kultura ophođenja s bolesnikom/štićenikom i njegovom porodicom)
- zaštita na radu
- bolesnička soba
- sprječavanje infekcija (pojam infekcije i dezinfekcije, metode dezinfekcije)
- zadaće njegovatelja/ice u izvođenju lične higijene
- zadaće njegovatelja/ice u njezi umirućeg bolesnika
- osnove bolesti i prva pomoć.

2. Provjera praktične vještine

Ispit provjere znanja obuhvata pripremu pribora i izvođenje najmanje dva zahvata iz djelokruga rada njegovatelja/ice:

- pripremu i upotrebu zaštitne radne odjeće i obuće
- pranje ruku
- pripremu posteljine za presvlačenje bolesničkog kreveta (bez bolesnika i sa bolesnikom)
- postupak sa prljavim vešom
- pripremu pribora za kupanje, pranje kose, njegu zuba (zubala) i izvođenje zahvata
- promjenu položaja u krevetu, pomoć pri ustajanju, premještanju iz kreveta na sto
- pripremu pribora, dezinficijensa i vršenje mehaničke i hemijske dezinfekcije (površina, kreveta, pribora za njegu, pljuvačnice, bubrežastih zdjelica, posuda za nuždu i dr.).

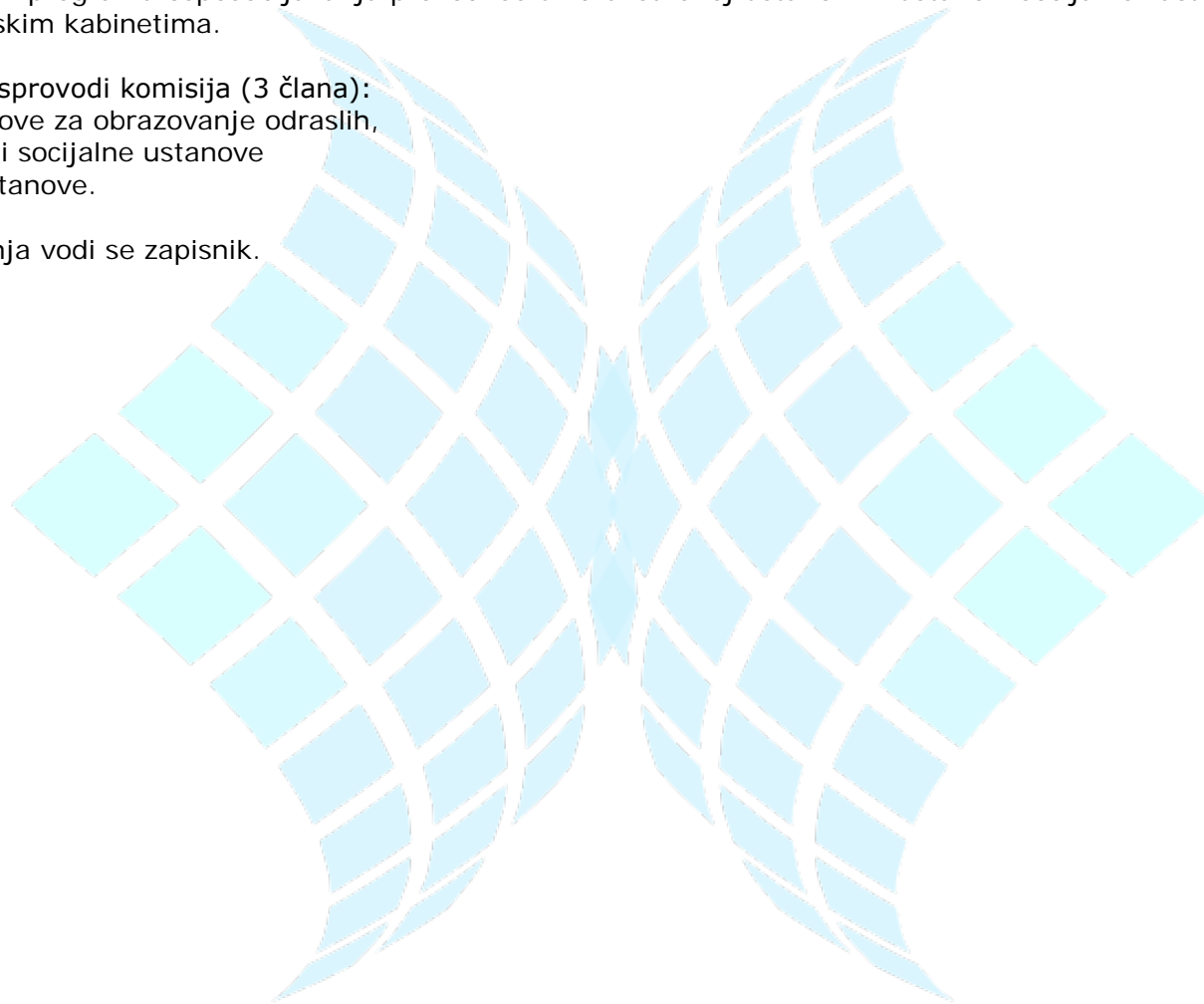
CENTAR ZA OBRAZOVANJE
I PODUZETNIŠTVO

Ispit provjere znanja iz programa osposobljavanja provodi se u zdravstvenoj ustanovi ili ustanovi socijalne zaštite, ali se može provoditi i u adekvatno opremljenim školskim kabinetima.

Ispit provjere znanja sprovodi komisija (3 člana):

- Predavač iz škole/ustanove za obrazovanje odraslih,
- Mentor iz zdravstvene ili socijalne ustanove
- Član Komisije ispred Ustanove.

O ispitu provjere znanja vodi se zapisnik.

5. KADROVSKI, DIDAKTIČKI I PROSTORNI USLOVI ZA IZVOĐENJE PROGRAMA

Ustanova zadovoljava prostorne uslove: posjeduje učionicu opšte namjene, specijalizovanu učionicu za izvođenje vježbi, sanitarni čvor, prostorije za nastavnike i administrativno-tehničko osoblje i prostor za arhivu.

Učionice su opremljene potrebnom školskom opremom, savremenim nastavnim sredstvima i pomagalicama za teoretsku nastavu i specijalizovanom opremom potrebnom za vježbe.

Praktični dio izvodi se u zdravstvenoj ili socijalnoj ustanovi pod nadzorom mentora. Polaznik vodi dnevnik rada te ga potpisanog i ovjerenog predaje u ustanovu kao uslov pristupanja završnom ispitu.

RB	NASTAVNA CJELINA	NASTAVNIK
1.	Osnove gerontologije, anatomije i fiziologije	doktor medicine sa položenim stručnim ispitom
2.	Njega bolesnika	diplomirana medicinska sestra sa položenim stručnim ispitom, dopunskim pedagoško-psihološkim i didaktičko-metodičkim obrazovanjem i najmanje tri godine radnog iskustva
3.	Zaštita na radu i prva pomoć	doktor medicine sa položenim stručnim ispitom, viša medicinska sestra
4.	Praktični dio	diplomirana medicinska sestra sa položenim stručnim ispitom, dopunskim pedagoško-psihološkim i didaktičko-metodičkim obrazovanjem i najmanje tri godine radnog iskustva

CENTAR ZA OBRAZOVANJE
I PODUZETNIŠTVO

6. USLOVI ZA UPIS U PROGRAM OSPOSOBLJAVANJA

U program osposobljavanja za obavljanje poslova njegovatelja/ice starijih i nemoćnih osoba može se upisati osoba koja ima:

- završenu osnovnu školu
- 18 godina
- uvjerenje o zdravstvenoj sposobnosti za obavljanje poslova njegovatelja/ice.

Osoba mora biti psihički stabilna (rad s bolesnima, nemoćnima, umirućima, izloženost emocionalnom stresu) i dobre psihofizičke kondicije (podizanje, nošenje, premještanje bolesnika/štićenika). Radi se stojeći, u smjenama te noću.

7. NAČIN EVALUACIJE PROGRAMA

Na kraju programa učesnici su dužni popuniti evaluativni test na osnovu kog se vrši procjena uspješnosti održane obuke.

8. UVJERENJE

Nakon što je polaznik uspješno položi ispit provjere znanja, izdaje mu se Uvjerenje o osposobljavanju.

Dr.sc. Ensar Abazović, Direktor
